

Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kirik

Tarmo Miilits
Siseministeeriumi kantsler
Pikk 61, Tallinn

Teie: 10.09.2024 nr 8-3/86-1
Meie: 23.09.2024 nr 165-K

Vastus pöördumisele seoses patriarh Kirilli poolt 28.08.2024 peetud kõnega

Austatud kantsler

Lubage Teile kinnitada, et me suhtume mõistvalt Teie muresse, mis on tingitud patriarhi kui Moskva Patriarhaadi esikarjase sõnadest.

MPEÕK Sinodi 16.09.2024 istungil arutasime Teie pöördumist ja tegime lühikese avalduse, milles esitasime oma arvamuse avalikult. Käesolevas kirjas selgitame oma seisukohta üksikasjalikumalt, selgelt ja ühemõtteliselt nagu te olete meile pakkunud.

Mis puutub patriarh Kirilli 28.08.2024 kõnesse, siis tuleb tunnistada, et kui patriarh oleks märkinud, et austab nende riikide suveräänsust, mille territooriumil asuvad "ühtse Püha Vene olulised vaimsed keskused", oleks see andnud vajalikku selgust tema arutlusele Moskva Patriarhaadi kanoonilise territooriumi kohta.

Rahvusvahelisi riikide iseseisvuse ja nende territoriaalse terviklikkuse printsiipe tunnustatakse ja ei VÕK Püha Sinod ega kirikukogud pole kunagi neid põhimõtteid kahtluse alla seadnud.

Meie jaoks on „Püha Vene“ idee puhul tegemist puhtalt vaimse või siis usulis-filosoofilise mõistega, mis on pärit keskajast. See idee räägib pühadusest kui ideaalist, mille poole inimesed pürgisid. Sellel ei ole geopoliitikat kujundavat sisu ning teistsuguse tõlgenduse, mis kujutaks ohtu riigi julgeolekule, mõistame selgelt hukka.

Me peame õigeks vaimuliku Veiko Vihuri sõnu, kes, kommenteerides patriarh Kirilli poolt öeldut pühast Venest, mis ei tunne poliitilisi piire, ütles: «Pangem tähele, et jutt käib Pühast Russist või Pühast Venest, mitte Rossijast, mis on poliitiline mõiste. Ta ütleb, et tema jaoks ulatub Vene Kirik üle riigipiiride, hõlmates ka teisi linnu, mis on olnud seotud selle püha õigeuskliku Russiga. Ilmaliku ja kirikuvõõra eestlase kõrvus jääb esimese asjana kõlama tõlgendus, et näe, Kirill peab endisi liiduvabariike poliitiliselt Venemaa alla kuuluvaks. Ülal toodud tsitaadis on küll juttu Kiriku ulatuvusest. Täpselt samuti ulatub katoliiklik Kirik üle Õhtumaa riiklike piiride, luues vaimse ja kirikliku aluse Euroopale. Minu kui luterliku vaimuliku jaoks on Eesti läänekristlik maa, Õhtumaa osa, ja selle maa kirik on praegu luterlik Kirik, ehkki

usuvabaduse tingimustes võivad siin tegutseda ka teised konfessioonid»¹.

Seetõttu on meile kui Eesti elanikele Tallinn ilmselgelt Eesti, mitte Venemaa vaimne keskus. Meie Kirik on läbivalt jaganud enda koguduste liikmetele teavet Kiriku positsioonist Ukraina sõja suhtes, samuti palvetatakse meil iga päev Ukraina eest. Me suhtume kristlike väärtuste hoidmisesse äärmiselt oluliselt, eriti nendel pingelistel ja segadusttekitavatel aegadel, mil inimesel on kerge sattuda propaganda tõttu eksitusse.

Seoses käsitletava temaga tahaksime veel märkida, et teatud osa meediast püüab mõjutada avalikku arvamust, levitades eksiarvamusi ning õhutades rahutust ja viha², mis takistab meie läbirääkimiste protsessi ja sunnib meid selle sisust kõrvale kalduma.

Meie arvates põhineb meie kiriku kanoonilise kuuluvusega seotud rahutuse kasv Eesti ühiskonnas järgnevatel ekslikel eeldustel: 1) et kanooniline Moskva Patriarhaat on kogu oma ulatuslikus mitmekesisuses poliitiline monoliit, milleks Riigikogu seda ekslikult pidas; 2) et Püha Vene on geopoliitiline projekt, mille eesmärk on taastada Vene impeerium või Nõukogude Liit; 3) et MPEÕK ja VÕK kanoonilised sidemed sunnivad täielikult nõustuma kõigi patriarh Kirilli isiklike arvamuste, eelistuste ning väljaütlemistega ja ilmtingimata täitma kõiki tema üleskutseid, nagu oleks tema, mitte kirikukogu, VÕK kõrgeim võimuorgan.

Tegelikult ei ole patriarh Kirilli sõnades meie jaoks mingit sellist sundust ning meil on vabadus luua riigiasutustega iseseisvalt suhteid meie põhikirja ja Eesti seaduste järgi, mille nimel oleme viimasel ajal väga palju pingutanud.

MPEÕK esitas kohtusse kaebuse Riigikogu 06.05.2024 avalduse peale, kuna meie Kirik ei vasta avalduses esitatud väidetele ei sõna ega teoga ning oleme järjekindlalt sellel seisukohal.

Loodame, et oleme suutnud selgitada oma seisukohta murettekitavas küsimuses ning et edasises koostöös riigiga leiame tekkinud probleemidele õiglase, kanooniliselt õige ja vastutustundliku lahenduse, ükskõik kui keeruline see praegu ka ei tunduks.

Lugupidamisega,

/allkirjastatud digitaalselt/

Daniel

Tartu piiskop

MPEÕK Tallinna piiskopkonna vikaarpiiskop

¹<https://www.facebook.com/100011839861567/posts/pfbid0UAZYomKTBG4ZgUCdhWvg3m3sJpHTVRonCZbyt7LCRbeCiS2NZVW34r7jGRionX8PI/?app=fbl>

² <https://elu24.postimees.ee/8099415/elu25-juku-kalle-raid-moskva-kiriku-uuemast-sojast-eesti-vabariigi-vastu>